Sözcükte Yapı / Ekler - 1

1. Adını funda oteli koy
Sevdamızın da adını
(I: Sevdamızın)
Ayakları dibinde gün batımının.
(II: batımının)
Ve ağzında binlerce güneşin tadı
(III: tadı)
Dilinin ucunda yalnızca kendi adın.
(IV: Dilinin, V: yalnızca)

Bu dizelerde numaralanmış sözcüklerin hangisi kök türü bakımından diğerlerinden farklıdır?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

2. Türkçede anlamları değişmeden hem isim hem de fiil olarak kullanılabilen kökler vardır ki bunlara ortak kök (ikili kök) denir.

Bu açıklamaya göre aşağıdaki cümlelerde bulunan altı çizili sözcüklerden hangisi ortak köklü değildir?

A) Evimizi boyatmak için fazlaca para harcamak durumunda kaldık.
B) Kuru çamaşırları güzelce katlayıp çekmecelere kaldırmalısınız.
C) Çocukluğumda eskiciler dolaşırdı sokaklarda, hiçbir şey ziyan edilmezdi.
D) Divan şiirinde sevgili için en çok kullanılan mazmunlardan biridir gül.
E) Birinin güvenini kaybetmek, kazanmaktan çok daha basittir.

3. – Çocuklar, okula uyum sürecini kolay atlattılar.

– Öğretmeni sınıfta can kulağıyla dinleyenlerden biri de benim.

– Benim okul buraya çok yakın.

– Sorunları çözmek için çalışanlarla her seferinde tek tek görüşürüm.

– Annem pazara beni götürmek istiyor.

Yukarıdaki cümlelerde "-m / -ım / -im / -um / -üm" **eki kaç farklı işlevde kullanılmıştır?**

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

MEB 2018 - 2019 • Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü

4. Ilık bir su gibidir içimde yalnızlığım,
(I: Ilık)
Yalnızlığım, ruhumda uzak bir ses gibidir.
(II: ruhumda)
Her sabah ufuklardan mavi şarkılar gelir,
(III: ufuklardan)
Ve her sabah ürperir içimde yalnızlığım
(IV: içimde, V: yalnızlığım)

Bu dizelerdeki altı çizili sözcüklerden hangisi hem yapım hem çekim eki almıştır?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde birleşik sözcük vardır?

A) İnsanların bazıları, ne yaparsa yapsın, samimiliği başaramıyor.
B) İnsanları yargılarsan onları sevmeye zaman kalmaz.
C) Otuz iki dişten çıkan otuz iki mahalleye yayılır.
D) Çok dinlemek ve az konuşmak için iki kulak ve bir ağzımız vardır.
E) Her kişiye kulağını ver ancak pek azına sesini ver.

6. Bu dünyadan bir kez geçeceğim. Gösterebileceğim herhangi bir davranış ya da yapabileceğim bir iyilik varsa şimdi yapmalıyım. Çünkü bu yolun dönüşü yok.
(I: dünyadan, II: geçeceğim, III: davranış, IV: yapabileceğim, V: dönüşü)

Bu parçada numaralanmış sözcükler yapı bakımından ikişerli eşleştirildiğinde hangisi dışta kalır?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

7. Bir adama bir kitap sattığın zaman ona yalnız yarım kilo kâğıt, mürekkep ve tutkal satmış olmazsın. Ona tamamıyla yeni bir yaşam satmış olursun. Sevgi, dostluk, mizah ve geceleyin denizdeki gemiler… Eğer o kitap gerçekten benim anladığım anlamda bir kitapsa onun içinde bütün gökler ve yerler vardır.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) İsimden isim yapım eki almış birden çok sözcük
B) İki fiilin kaynaşmasıyla oluşmuş birleşik isim
C) Hem yapım eki hem çekim eki almış sözcükler
D) Fiilden fiil yapım eki almış sözcük
E) Hem iyelik hem hâl eki almış sözcük

8. Osmanlının yıkılmasıyla birlikte topraklarımız (I) emperyalist güçlerin paylaşım alanı hâline getirilmişti (II). Anadolu'dan yükselen (III) istiklal ve özgürlük ateşi büyük zorluklarla sömürgeci (IV) akınları (V) püskürtmüş ve İstiklal Harbi'yle düşman Anadolu topraklarından sürülmüştü.

Bu parçada numaralanmış sözcüklerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I. sözcük birden fazla çekim eki almıştır.
B) II. sözcük fiilden fiil yapım ekiyle türetilmiştir.
C) III. sözcük fiil kökten türetilmiş bir sözcüktür.
D) IV. sözcük farklı türde birden fazla yapım eki almıştır.
E) V. sözcük hem yapım hem çekim eki almıştır.

9. Kelimelerden her ikisi veya ikincisi, birleşme sırasında anlam değişmesine uğradığında bu tür birleşik kelimeler bitişik yazılır.

Aşağıdaki birleşik kelimelerden hangisi bu kurala örnek olamaz?

A) katırtırnağı
B) ayşekadın
C) bülbülyuvası
D) ustabaşı
E) hanımeli

10. Kitapçılarda ve gazete köşelerinde gördüğümüz (I) "En Çok Satanlar" tabloları (II), en çok hangi kitapların okunduğuna (III) dair fikir edinmemize yardımcı (IV) olan en sağlıklı listelerdir (V).

Bu cümlede numaralanmış sözcüklerden hangisi yalın hâlde değildir?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

11. (I) İstanbul'a ilk kez giden, önce Kapalıçarşı'ya uğrar. (II) Bu çarşı Osmanlı İstanbul'unun özeti gibidir ama yarına da bakar. (III) Eskiyi de günün modasını da içinde barındırır. (IV) Düğün hazırlığı burada başlar, güngörmüş çiftler buradan deri ceket alıp gençleşir. (V) 557 yıldır Kapalıçarşı, İstanbul'da ticaretin hayat ağacıdır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde türemiş sözcük yoktur?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

12.
– Yazınımız nice Yahya Kemaller, Ahmet Haşimler yetiştirecektir.
– Dağlar kadar derdim var, hangi birini anlatayım size?
– Bayramda amcamlara gitsek çok makbule geçecek.
– Mustafa Beyler henüz daireye gelmediler.

Verilen örneklerde "-ler/lar" çokluk eki sözcüğe aşağıdaki anlamlardan hangisini katmamıştır?

A) Abartma
B) Benzerleri
C) Aile
D) Saygı
E) Yaklaşıklık

